

ÅRSBERETNING 2024

Venneforeningen MB Mørkfos

MB Mørkfos på medlemstur til Sandstangen 11. august 2024

1 Generelt

Styret i 2024:

Styreleder:	Terje Buraas
Nestleder:	Tom Strandbakken
Styremedlemmer:	Vidar Berg-Pedersen Stein Bertelsen Jan Erik Haugly Unni Lundby Fossen

Revisorer: Ingar Aamodt og Knut Teig

Valgkomité: Per Emil Berg og Turid Lisbeth Nygård

Det er avholdt 7 styremøter i 2024 og behandlet 66 saker.

Styret i Venneforeningen MB Mørkfos inngår i kategorien «arbeidende styre». Hovedoppgavene i denne styreperioden har vært fordelt på styremedlemmene, som følger:

- Prosjektansvarlig for større restaurerings- og vedlikeholdsprosjekter: Tom
- Løpende vedlikehold og istandsetting: Stein
- Finans og relasjonsbygging: Terje
- Administrasjon, regnskap, dokumentasjon, referent og medlemsoppfølging: Unni
- Arrangementskoordinator: Vidar

Ved utgangen av året hadde foreningen 60 betalende medlemmer, herav enkelt-medlemmer og familiemedlemskap. Medlemsutviklingen har vist en svak positiv trend.

Venneforeningens onsdagstreff i messa på båten har vært en regelmessig aktivitet gjennom året. På hvert møte har det foregått planmessige vedlikeholds- og reparasjonsarbeider, samtidig som det sosiale aspektet har vært ivaretatt.

Vi har hatt i alt 57 treff på båten, inkludert en testtur og «åpen båt» for besøkende på lensemuseet.

Året 2024 startet litt brutalt, med å lete etter årsaken til at det kom vann i kjølen på båten. Dette viste seg heldigvis ikke å være noe alvorlig (det var ikke Glomma som var på vei inn). For å finne ut hvor lekkasjen var, fjernet vi ballast i babord lugar og fant

lekkasje i rør som forbinder fremre og bakre ballasttanker. Med all ballasten fra babord lugar ute, ble det besluttet å restaurere alt under gulvet i denne lugaren, inkludert å skrape ned og male skroget innvendig.

Grunnet ovennevnte reparasjons- og istandsettingsarbeider, ble det en sen start på sesongen. Båten ble først åpnet for publikumstilgang og -omvisninger i midten av juni, mens flyttingen til sommerplass ikke skjedde før 2. august; utsatt grunnet vannstand og ferieavvikling. Deretter ble det en flott periode resten av sesongen, med flere småturer og, ikke minst, en svært etterlengtet medlemstur til Sandstangen.

Det har også i år blitt lagt ned et stort antall dugnadstimer, noe som gjør båten i stadig bedre stand, men mangel på penger har som vanlig satt en del begrensninger. Dugnadsgjengen er en fantastisk ressurs, med masse kompetanse og «stå-på»-vilje. Det er anslagsvis utført 1066 dugnadstimer på båten i 2024.

2 Økonomisk og finansiell situasjon

Foreningen har ved årets slutt fått opparbeidet en god økonomisk plattform for sitt videre arbeid.

Både i samarbeid med og på vegne av MiA avd. Fetsund Lenser, har vi søkt om tilskuddsmidler hos flere aktuelle bevilgningsinstanser. Dette har gitt følgende positive resultater:

Kr 30 000	Tilskudd fra Lillestrøm Kommune til nye flåteanger, for å få reparert og bedret adkomsten ut til båten på sommerplassen	Håndverkerne ved lensemuseet utførte arbeidet som ble ferdigstilt før sommersesongen startet opp. Prosjektet er godkjent av tilskuddsgiver.
Kr 20 000	Tilskudd fra Lillestrøm Kommune til maling og overflatebehandling av innvendig skrog	Arbeidet skal utføres av dugnadsgjengen. Planlegges ferdigstilt i løpet av 1. halvår 2025, dersom det blir tilstrekkelig med økonomiske midler.
Kr 866 000	Tilskudd fra Akershus Fylkeskommune/fartøyvern til istandsetting av slippen	Arbeidet styres og koordineres av Fetsund Lenser. Planlegges ferdigstilt innen oktober.

Kr 200 000	Tilskudd fra UNI-stiftelsen til istandsetting av lugarer og trappenedgang	Arbeidet igangsettes ved oppstarten av 2025. Samarbeidsprosjekt med Strønes Snekkerverksted i Trøgstad og vår dyktige dugnadsgjeng. Planlegges ferdigstilt i løpet av juni.
Kr 433 000	Tilskudd fra Akershus Fylkeskommune/fartøyvern til istandsetting av lugarer og trappenedgang.	

I forbindelse med venneforeningens markering av 30-års jubileet i desember, fikk vi kr 10 000 i gave fra Fetsund Lenseminneforening. Et flott tilskudd til vedlikeholdsarbeidet for både MB «Mørkfos» og de øvrige båtene ved lensemuseet.

UNI Stiftelsen bevilget i 2023 kr 48 494 til opprustning og fornying av sikkerhetsutstyret i MB «Mørkfos»; tre mindre redningsflåter med total kapasitet på 12 personer samt tre livbøyer med kasteline er anskaffet.

3 Arrangement

Noe forsinket ble båten klargjort for sommersesongen, jf. tidligere redegjørelse i årsberetningen. Men deretter har vi hatt en meget vellykket sesong med flotte medlemsturer og stor publikumsinteresse/-tilstrømming når båten har vært åpnet for omvisning («åpen båt»-arrangement). Listen under viser en oversikt over aktivitetene:

- 14. juni: Omvisning om bord for 6 murmestere fra lokalområdet.
- 15. juni: Omvisning om bord for veteranantreff med tidligere elever ved Bondelagets folkehøgskole.
- 30. juni: «Åpen båt» med omvisning for besøkende på lensemuseet.
- 4. august: «Åpen båt» med omvisning for besøkende på lensemuseet.
- 11. august: Medlemstur med seiling sørover til Sandstangen. En meget flott og begivenhetsrik tur med skipper Stein Bertelsen og maskinpasser Bernt Ek. 14 personer deltok på turen, inkl. mannskapet. På Sandstangen fikk vi en hyggelig mottakelse av vertskapet, Arnhild Arnegaard og Cecilie Teige.
- 18. august: «Fløterdagen» på lensemuseet med «åpen båt» for publikumsomvisninger samt aktiviteter tilknyttet øvrige lensebåter.
- 1. september: Medlemstur med seiling ut i deltaet, gjennom Midtråka til «Buvikhytta». 12 personer deltok, inkl. mannskap og skipper Stein Bertelsen og maskinpasser Terje Nilsen.

8. september: «Åpen båt» i forbindelse med Øyerendagen. Ingen stor besøksaktivitet på båten, da arrangementet på lensemuseet sperret tilgangen fra brygga og ut til båten.
18. oktober: Fetsund Lenser arrangerte «jubileumslunsj» for dugnadsgjengen, i forbindelse med at venneforeningen fylte 30 år den 19. oktober. Det var 13 som deltok fra venneforeningen, på en flott og hyggelig jubileumsmarkering sammen med mange av de ansatte på lensemuseet.
1. desember: «Åpen båt» i forbindelse med årets julemarked på lensemuseet. Omvisning med servering av gløgg og pepperkaker om bord på båten. Det var en kontinuerlig og stor tilstrømming av besøkende gjennom hele dagen.
4. desember: Jubileumsarrangement i forbindelse med foreningens 30-års markering. Invitasjon ble sendt ut til alle våre medlemmer, hvorav 31 deltok. Det ble servert middagsbuffet, og det var flotte bidrag med taler, allsang, historier og foredrag fra foreningens oppstart og aktiviteter gjennom årene.

4 Møter, kurs og seminarer:

Styret arbeider aktivt med både intern og ekstern relasjonsbygging, for bl.a. innhenting, koordinering og utveksling av kunnskap og erfaring. Oversikten under viser foreningens aktiviteter i 2024:

22. januar: Sertifiseringskurs i «Varme arbeider» ved If Sikkerhetssenter. Kurset ble dekket av MiA avd. Fetsund Lenser. Fra venneforeningen deltok Terje Buraas, Stein Bertelsen, Tom Strandbakken og Arne Bø.
8. mars: Landsforeningen for fartøyvern arrangerte sin årlige landskonferanse på Scandic Oslo Airport hotell på Gardermoen, hvor Stein Bertelsen og Terje Buraas deltok
24. april: Kontaktmøte for «Manøvreringen av Nordre Øyeren», med deltakelse fra Hafslund Eco som bl.a. styrer vannstandsreguleringen i vassdraget. Terje Buraas representerte foreningen.
7. mai: «Årsmøtet» i Øyeren Fellesforvaltning/ØFF med deltakelse fra interesseorganisasjonene rund Nordre Øyeren samt representanter fra Statens Naturoppsyn. Terje Buraas deltok.
23. september: Invitert av Fetsund Lenser til å delta på møte med Sandstangenmiljøet v/Cecilie Teige. Saken gjaldt bl.a. vedlikeholdsbehovet for brygga og muligheter for økonomiske

- tilskudd til ivaretagelse av det museale fløtermiljøet på Sandstangen. Terje Buraas og Unni Fossen deltok.
- 11.-13- oktober: Årsmøte i Norsk Forening for Fartøyvern i Bodø. Terje Buraas og Unni Fossen deltok, med hhv Terje som bisitter i arrangementskomitéen og Unni som protokollunderskriver.
17. oktober: Fetsund Lenser arrangerte heldagsseminar for sine ansatte, hvor venneforeningen og Fetsund lenseminneforeningen ble invitert til å delta med noen av sine frivillige. I tillegg deltok fartøyvern-rådgiver Aleksander Ytteborg fra fylkeskommunen. Formålet var å få «jobbet sammen om idéer, historisk utforming, behovsanalyse, kostnadsmodeller m.m.». Stein Bertelsen, Tom Strandbakken og Vidar Berg-Pedersen deltok pva venneforeningen.
21. oktober Besøk av Aleksander Ytteborg/Fartøyvernet i Akershus Fylkeskommune, Cecilie Nørberg og Jan Erik Taylor/Fartøy og øvrig kultur i Telemark Fylkeskommune samt Irene Skauen Sandodden/Fartøyvern m.m. i Innlandet Fylkeskommune. De fikk en gjennomgang om bord på båten samt redegjørelse om forbedringsbehovet for slippen. Fra venneforeningen stilte Tom Strandbakken og Unni Fossen sammen med Jacob Tønder Jakobsen/leder for håndverkerne på lensemuseet.
18. november Styreleder Terje Buraas avholdt teamsmøte med Aleksander Ytteborg fra Akershus Fylkeskommune. Aktuelle fartøyvernaktiviteter og fremdriftsmuligheter i pågående saker ble gjennomgått og behandlet på møtet.

5 Markedsføring- profilering- informasjon

Synliggjøring av foreningens aktiviteter ut til befolkningen er et viktig arbeid. Vi ønsker flere medlemmer velkomne, samt supplerende kompetanse inn i vår dyktige dugnadsgjeng. I år har fokuset vært på:

- Utarbeidelse av ny logo for brev, notater, referater, invitasjoner, informasjonsmateriell, «beachflagg etc.
- Oppdatering og videreutvikling av foreningens informasjonsbrosjyre som ligger tilgjengelig i båten og kafeen i Trådbua.
- Publisering og deling av aktuell informasjon på FaceBookgruppen «MB Mørkfos venneforening», som ved årets slutt bestod av 47 medlemmer. Innleggene har vært sett av et snitt på 30 per visning.
- Ivaretagelse av formidlingen og informasjonsoppdateringen på hjemmesiden *mørkfos.no*.

- Flere guidinger/omvisninger på båten, både som tilbud til de besøkende på lensene samt spesialvisninger på forespørsel fra enkeltgrupper.

Det må også nevnes at Fetsund Lenser har bidratt med god markedsføring av venneforeningens arbeid, bl.a. gjennom sine innlegg på egen FaceBookside «Fetsund Lenser».

6 Dokumentasjon

Her har hovedfokuset vært på utarbeidelsen av den teknisk-historiske dokumentasjonen (THD) for MB «Mørkfos»; innsamling og strukturering av det historiske materialet tilknyttet båten grunnokumentasjon. En dokumentasjon alle vernede fartøy skal ha. Bredalsholmen Dokk og Fartøyvernssenter i Kristiansand har, som faginstans innenfor fartøyvernet, fått tilskuddsmidler fra fylkeskommunen til å utarbeide denne dokumentasjonen. THD'en skal være ferdigstilt i løpet av 2025.

7 Seiling og mannskapssertifisering

Vi har en meget dyktig stab av besetningsmedlemmer, noe som er helt avgjørende for at båten kan seile på medlemsturer. Følgende har vært godkjente av Fetsund Lenser for seilingsoppdrag i 2024:

- Skippere med påkrevd D5L-sertifikat:
Stein Bertelsen og Terje Buraas
- Maskinpassere:
Bernt Ek og Terje Kr. Nilsen
- Dekksmannskap:
Per-Emil Berg, Vidar Berg-Pedersen, Arne Bø, Øystein Johansen, Roger Linnerud, Tom Strandbakken og Bjørn Westervik.

I tillegg innehar både skippere og maskinpassere godkjenning som dekksmannskap.

Ellers arbeides det aktivt med forsøk på nyrekruttering av maskinkompetanse, noe som synes å være vanskelig. Styret har og vil fortsette med å undersøke mulighetene for samarbeid med lærere og elever på relevante yrkesfaglige studieretninger ved videregående skoler i vårt distrikt.

8 Restaurering og vedlikehold etc.

8.1 Vedlikehold og istandsetting på båten

- Lanternemasten har fått nye elektriske kabler og termineringer. Lanterner er sjekket samt skrappt og malt.
- Master av tre er pusset og malt
- Ny elektrisk ledning med oppheng i wire er laget. Denne henger i fritt spenn ut til båten når denne ligger på sommerplassen.

- Kjettingkassen (tidligere ballasttank for vann i baugen) brukes ikke lenger med vann og er derfor fylt opp med stein. Har også plass til ankerkjetting – derav navnet «kjettingkasse». I forbindelse med tidligere nevnte lekkasje i rør som forbinder ballasttankene om bord, ble det besluttet å tømme og inspisere fremre ballasttank. Det ble avdekket en del rust i underkant flens på deksluken, men ellers i god forfatning. Det ble samtidig montert en plastslange for påfylling av frostvæske inn i røret som forbinder fremre og bakre ballasttanker.
- Listverk på øvre dekk er fjernet, for å pusse rust og sveise igjen hull. (Har materialer for nye foringer tilgjengelig).

8.2 Restaurering

Restaureringsarbeidet i babord lugar ble igangsatt for 11 år siden. Alt inventar ble da tatt ned og lagret i «garasjen» på Lund. Siden har det ikke vært gjort noe i babord lugar.

I forbindelse med ukjent lekkasje som måtte avdekkes senhøsten 2023, ble alt gulv og en del av ballasten fjernet i babord lugar. Lekkasjen ble funnet og reparert. Den viste seg å komme fra røret som forbinder ballasttanken i baugen med ballasttanker akter.

Da mye av ballasten likevel var tatt opp, ble det besluttet å fjerne alt av gulv/tilfarere til gulv samt resten av ballaststeinen - for å komme til innvendige skrogplater og stålspant. Alt av gulv og tilfarere var i svært dårlig forfatning og dessuten fulle av råte. Innvendige skrogplater samt spant ble rengjort og behandlet med Jotamastic (rustbeskyttelse). Nye tilfarere til gulv ble lagt inn og ballast plassert tilbake på riktig plass.

Videre plan for restaurering av babord og styrbord lugarer er at de begge skal ferdigstilles før sommeren 2025, mulig gjort ved ovenfor nevnte tildelinger av midler.

9 Samarbeid

I 2024 har det vært avholdt to møter i samarbeidsorganet for lensemuseets lokale forankring. Styreleder har deltatt pva vår forening, sammen med representanter fra Lillestrøm kommune, Fetsund Lenseminneforening, Fet historielag, Bingen Lenseminneforening og Naturvernforbundet. I tillegg har direktøren ved MiA og avd.dir. ved Fetsund Lenser møtt.

ÅRSBERETNING 2024

SIDE 9 / 9

Driftsorganet som gjennom egen avtale koordinerer samarbeidet mellom vår forening og MiA avd. Fetsund Lenser, avholdt møte i begynnelsen av året - for avklaringer relatert til budsjettspørsmål samt oppdateringer av samarbeidsavtalen. Deretter har alle formaliteter relatert dugnadsaktiviteter og bruk av båten vært basert på løpende avklaringer og godkjenninger - på både akutt og langsiktig basis.

Det har gjennom året vært god og viktig informasjonsutveksling mellom styrene i venneforeningen og Fetsund Lenseminneforening.

Vi oppsummerer med at 2024 ble et meget aktivt og innholdsrikt jubileumsår.

Fetsund, 13. mars 2025

Terje Buraas
styreleder

Unni Lundby Fossen
sekretær